Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ЛИПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 23, 1981 No. 136. VOL LXXXVIII

Українці зустрічалися з сенатором Дж. Р. Байденом

Вашінгтон. — Сенатор Джозеф Р. Байден мол., демократ з Делаверу, і його асистент для закордонних справ Чарлз Стівенсон зустрілися при кінці травня ц.р. з групою українців-американців для обговорення пекучих справ для української етнічної групи в Америці.

Зустріч з цим законодавцем, який відомий зі свого прихильного ставлення до українських виборців, була зорганізована на ініціятиву Марка Мурованого, який працював для сенатора в свій час. До групи ще входили д-р Богдан Витвицький, д-р Марта Богачевська-Хом'як, Мирослав Смородський, Віктор Рудь і Дан Винничок.

Сенатор Джозеф Байден був обраний до Сенату ЗСА в 1972 році, коли йому було всього 39 років. Але вже тепер він є впливовим членом двох сенатських комісій—Зовнішніх справ і Судівництва. В додатку сенатор є провідником меншости в підкомісії Европейських справ.

Українців на побаченні з сенатором цікавили в першу чергу багато справ з царини зовнішньої політики ЗСА, а зокрема—людські права. Українці висловили своє стурбовання невиразною політикою сучасної Адміністрації у Вашінгтоні щодо продовжування інтенсивної оборони принципу людських прав у світі, як це мало місце за попередньої Адміністрації, і підкреслювали велику важливість правильної постановки цього вітального питання теперішнім Білим Домом, як теж в усіх інших сеґментах американського суспільства.

М. Смородський, член офіційної Делеґації ЗСА до Мадридської Конференції, поділився своїми спостереженнями про Гельсінкський процес там.

Сенатор після цього висловив певний критицизм по відношенні Адміністрації за її недостатню оборону людських прав, яка є тепер дуже незначна. Він уважає поставу Президента до цього питання за штивну, не



Сенатор Джозеф Р. Байден мол., демократ з Делаверу

гнучку і занадто „ідеологічну", що стоїть на перешкоді встановлення Урядом життєздатньої політики людських прав. Він торкнувся також своєї опозиції до номінації Ернеста Лефівера на державного підсекретаря для людських прав і, як знаємо, цей кандидат перепав відтоді в Сенатській комісії закордонних справ голосами 13 до чотирьох.

В пов'язанні з дискусією про людські права д-р Б. Витвицький підкреслив той факт, що хоч українці, литовці і інші не-росіяни становлять понад половину всього велетенського континґенту совєтських в'язнів, скрізь у ЗСА—в Уряді, в Конґресі, в засобах масової інформації є дуже мале усвідомлення цього факту, і треба, щоб рішуче цей стан змінився.

Далі знову М. Смородський вказав поіменно на страждання трьох ув'язнених з великого числа українських політичних в'язнів—про Лева Лук'яненка, Миколу Руденка і Юрія Шухевича, і дав сенаторові Дж. Байденові друкований матеріял про цих засуджених.

Іншою темою було поновне відкриття американського консуляту в Києві, що його закрито в наслідок інвазії в Афганістані. Українська група суґерувала, що більше злого, ніж доброго буде, якщо консулят і надалі буде зачинений.

Були також дискутовані справи національностевої політики Американського

(Закінґення на стор. 3)

В Італії судять турецького атентатчика

Рим, Італія. — Тут почався суд проти Меґмета Алі Аджі, турецького терориста, який намагався 13-го травня ц. р. на площі св. Петра вбити револьверовими стрілами з близької віддалі Папу Івана Павла II, але тільки важко його поранив. Обвинувачений пробував першого дня суду демонструвати й підносити оклики. Він також запротестував проти того, що його судить італійський, а не ватиканський суд.

Аджа сказав судові: „Я абсолютно не визнаю юрисдикції італійського суду. 13-го травня я знайшовся на території Ватиканської держави, коли я стріляв до голови Ватиканської держави". На додатковий запит судді він заявив: „Я не буду відповідати, я не визнаю цього суду, суд є скінчений, дякую". Адвокат Аджі Пієтро Овідіо заперечив формально компетенцію суду й поставив вимогу припинити розправу й передати справу компетентному судові. Після вислухання арґументів адвоката, а відтак прокуратора, судді відбули нараду й, провіривши справу, заявили, що на підставі обов'язуючого дотепер так званого Лятеранського пакту, заключеного між Ватиканом і тодішнім італійським урядом, очоленим Муссоліні, суд є компетентним і тому буде продовжати справу.

Адвокат Аджі ще ставив різні інші формальні застереження, одначе суд їх як незгідні зі законом і з процедурою відхилив. Між внесками адвоката була вимога звернутися до турецького суду з проханням надіслати психіятричну експертизу турецьких судових експертів до Італії. Суд відхилив ту пропозицію адвоката, стверджуючи, що турецька психіятрична експертиза вже судові відома вповні, отже немає потреби ще раз вимагати цього самого. Турецькі експерти, як подав суддя, ствердили повну відповідальність підсудного. Експертизу свою вони видавали в часі судової розправи над Аджою за вбивство провідного турецького журналіста. Турецький суд засудив тоді Аджу на кару смерти, але він утік з тюрми при помочі своїх спільників терористів.

Після вичерпання тих формальних справ суд приступив до переслухання свідків. Одним з моментів, які хотів устійнити суд, було, чи з місця замаху на Папу утікав ще інший чоловік зі зброєю в руках, чи ні. Інформації про це були передтим подавані з різних сторін. Всі свідки, які були на місці й бачили, як Аджа стріляв до Папи та що після того діялося, зізнали, що другої людини зі зброєю не бачили.

Албанці розпочали терористичні акції проти юґославів

Београд, Юґославія. — Недавні студентські заворушення в провінції Косово, Юґославія, де компактною масою живуть албанці, викликали глибоке занепокоєння серед юґославських урядових кіл. Виступи студентів виразно вказали на албанську ірреденту, яка з бігом подій може викликати небезпечні наслідки для цілости Юґославії. Офіційні виступи албанських державних і партійних комуністичних чинників Албанії ще тільки скріпили ці побоювання. До того тепер долучився терористичний виступ юґославських албанців в Брюсселі, Бельгія.

Терорист, якого прізвище ще не відоме ввійшов до будинку юґославської амбасади в Брюсселю й після короткої розмови з економічним дорадником амбасади, Блаґоєм Анакіоскі, нагло витягнув пістолю й віддав декілька стрілів до нього, а відтак поранив дверника амбасади. Після того утік. Бельгійська поліція зарядила погоню за терористом та зміцнила контролю на граничних переходах.

З'їзд польських комуністів закінчився демократизуючими ухвалами

Варшава, Польща. — Кінцевими ухвалами дев'ятий надзвичайний з'їзд польських комуністів, який закрито в понеділок, 20-го липня, потвердив демократизуючі напрямні, що їх вимагала подавляюча більшість делеґатів. перший секретар комуністичної партії, Станіслав Каня, у своїй заключній промові наголосив деякі суттєві зміни, які заіснували на з'їзді, а крім цього накреслив незавидний стан сучасної Польщі.

Найбільшою небезпекою для дальшого розвитку Польщі є Москва. І тому Каня намагався переконати її, що в поляків аж ніяк немає думки ізолюватися, чи сепаруватися від Москви. Тричі в своїй заключній промові він підкреслював: „Ми хочемо ствердити перед нашими союзниками і дати їм повне забезпечення, що ми залишимося союзниками Совєтського Союзу і соціялістичної спільноти."

Але в парі з тим Каня рішуче відкинув провокативні закиди Москви, що польське керівництво не дбає про принципи марксизму та дає змогу антимарксистським елементам підривати комунізм у Польщі. Каня заявив: „Всі спроби підірвати марксистський характер нашого конґресу ми рішуче відкинули.".

Одначе ці запевнення ледве чи вдоволять Москву. З малими вийнятками на з'їзді польських комуністів не виголошувано дитирамбів у честь Москви, ані не складано постійних поклонів сучасним кремлівським лідерам. Про недалеке майбутнє Польщі Каня сказав: „Тільки піднесення праці може вирвати Польщу із сучасної кризи. А якщо ми цього не доконаємо, тоді нас засудять як тих, які дебатами замість праці довели Польщу до загибелі".

У висліді перебігу з'їзду Каня втратив чимало на своїх впливах у партії, а в першу чергу завдяки критиці Москви і її польських відпоручників. Промосковське крило партії, яке зазнало важких втрат на з'їзді, зразу після нього приступило до підготови чергового наступу на лібералізаційні й самостійницькі елементи партії.

Речник з'їзду Вєслав Бек подав до публічного відома, що крім усяких інших ухвал, з'їзд рішив обмежити до двох каденцій, тобто до десять років час перебування на керівних постах у партії. Так само зміцнено приписи і вимоги звітування керівних органів і осіб перед членством. Інші зміни в реґуляміні й статуті партії будуть подані пізніше до публічного відома. Але вже ці дві є комплетним запереченням і протиставленням Москві та її практиці.

Появилося друге доповнене видання IHRS

Сейнт Пол, Мінн. (IHRS). — Дослідний Центр Історії Імігрантів при Міннесотському університеті (IHRS) нещодавно опублікував доповнене друге видання посібника „Українсько-Американської Колекції" англійською мовою, як порадник до Центру Українсько-Американського сховища рукописів. Одна колекція рукописів, що складається з 72 назв і яка не була вміщена в першому випуску порадника, тепер включена в цю публікацію.

На згадку заслуговують нотатки з Відділу УККА в Міннесоті, особисті матеріяли проф. Олександра Неприцького-Грановського та Василя Гренджі-Донського.

Цей порадник можна дістати з Центру за оплату 1,50 дол., пишучи на адресу:

Publications, Immigration History Research Center, University of Minnesota, 826, Berry Street, St. Paul, Minn. 55114.

ЗАКІНЧИЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ НА ВЕРШИНАХ

Оттава, Канада. — Прем'єр П'єр Трудо видав загальний звіт про перебіг нарад першого дня конференції семи лідерів індустріяльних західніх країн у Монтебелло, Канада. Головною темою нарад першого дня були, нічим неоправдані совєтські величезні збросння та, яку господарську політику повинні застосувати в обличчі цього факту індустріяльні держави у відношенні до Москви.

У звіті, що його, як господар конференції опублікував прем'єр Трудо, сказано: „Ми серйозно стурбовані дальшою розбудовою совєтських збройних сил. Тим силам ми мусимо протиставити відповідні оборонні спроможності. Одночасно з тим ми склонні послідовно змагати до осягнення збалянсованої і можливої до перевірки контролі зброєнь та до договору в справі роззброєння".

У публікації цього звіту вийшла затримка у зв'язку з уточнюванням позицій поодиноких делеґацій.

На цьому тлі президент Роналд Реґен не мав труднощів розпочати дискусію у справі контролі торговельного обороту з СССР. Звіт прем'єра Трудо не промовчує розходжень, які виявилися в цій справі. Трудо сказав: „Я пішов би задалеко, якщо б сказав, що в тій дебаті все було ясне й приємне. „Президент Реґен порушив ризиковність реалізації совєтського пляну добування і достави земного газу з Сибіру до Західньої Европи, що мали б фінансувати своїми засобами в сумі понад десять більйонів долярів західні держави, а в першу чергу Західня Німеччина. Представники европейських західніх країн вказали на труднощі, які виникають у їхній господарці з приводу американської імпортової політики, а зокрема високої відсоткової стопи, яка спричинює утечу капіталів до ЗСА. Врешті, як подають американські джерела, рішено передати ці питання до обговорення і остаточного рішення на міністерській Сесії Координаційного комітету для торговельної політики Схід-Захід, який є складовою частиною НАТО.

Першого дня нарад порушено також цілий ряд політичних питань, а між ними на першому місці справу загострення арабсько-ізраїльського збройного конфлікту. Учасники конференції у Монтебелло звернулися до обидвох сторін припинити конфлікт, щоб обмежити число людських жертв, яке швидко зростає. Так само порушено справу совєтсько-в'єтнамської збройної інтервенції в Камбоджі, та винесено ухвалу припинити міжнародні лети з Кабулю, Афганістан, і до Кабулю, доки уряд Афганістану не поробить відповідних заходів проти схоплювання цивільних літаків. Урядові Афганістану зроблено закид, що він співучасничав у схопленні пакістанського літака.

Комунікат, що його видав прем'єр Трудо, ствердив: „Наша дискусія міжнародних справ потвердила нашу єдність поглядів у головних питаннях. Ми рішені зустріти ті питання разом в дусі солідарности, співпраці та відповідальности".

Предбачена на два дні конференція закінчилася у вівторок уранці, залишаючи її учасникам доволі часу на двосторонні зустрічі й розмови.

В Америці

ТРАГЕДІЯ МІСТЕЧКА ДЖОНСТАВНУ в Гаяні, де основник і провідник „Піплс Темпл" Джім Джонс наказав самогубство майже тисячі його прихильників-сектантів, — що і сталося 18-го листопада 1978 року, коли 913 осіб отруїлося, — стане знову перед очі Америки і світу, бо у Сан-Франсіско в Каліфорнії, у вівторок, 21-го липня, розпочався судовий процес проти близького співучасника Джонса Леррі Лейтона, якого оскаржено в плянуванні смертей і убивств, як останньої „прислуги" його шефові, що теж загинув від самогубства разом зі своєю „паствою".

Лейтона оскаржують у змові убивства конґресмена Ліо Раєна, який якраз у тому часі був на інвестиґаційній поїздці до „Піплс Темпл", бо деякі з його виборців у Каліфорнії скаржилися своєму законодавцеві про темні справи й надуживання, які діялися в цій американській, здебільшого чорній, секті. Конґресмена вбито кулеметним вогнем на площі приземлення літаків у джунґлях, недалеко табору — поселення цих сектантів. після того. як Раєн закінчив свої відвідини Дж. Джонса і його вірних і готувався відлетіти додому, до Каліфорнії.

ЗУСИЛЛЯ ЗБЕРЕГТИ мінімальні рати в системі соціяльного забезпечення, заплянувані демократами в Палаті Репрезентантів, викликали велику дискусію в Білому Домі. Напередодні голосування президент Роналд Реґен закинув демократам „опортуністичні політичні маневрування, цинічно вироблені, щоб грати на побоюваннях багатьох американців". Він сказав, що він вияснить цю справу якомога швидше через телебачення.

У ДИПЛОМАТИЧНИХ КОЛАХ Об'єднаних Націй не вважають Курта Вальдгайма незаперечним кандидатом на третій реченець на генерального секретаря. Теперішній п'ятирічний реченець К. Вальдгайма закінчиться у грудні цього року. Вже є кілька кандидатів, охочих дістатися на цей пост. Один із них — колишній президент Генеральної Асамблеї Салім Ахмет Салім з Танзанії, якого підтримують 50 націй, що належать до Організації Африканської Єдности. Проте, сильнішим кандидатом може виявитися Порфіріо Муньоз Аедо, амбасадор Мехіко до ОН. Як представник країн третього світу він може розраховувати на підтримку Китаю і Совєтського Союзу. Щобільше, він, правдоподібно, буде сприйнятливішим ніж Салім кандидатом і для інших трьох потуг з правом вето будь-якого кандидата — ЗСА, Великобританії і Франції.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена у цьому тижні подасть свій перший „успіх" у контролюванні федерального бюджету. Згідно з піврічним бюджетовим переглядом Адміністрації, федеральний дефіцит за фіскальний 1981 рік становитиме 55 більйонів , саме таку суму, яку пророкував президент Реґен, коли він почав своє урядування. Для контрасту — Джіммі Картер передбачив дефіцит на 1980 рік 29 більйонів, а дефіцит був удвічі більший.

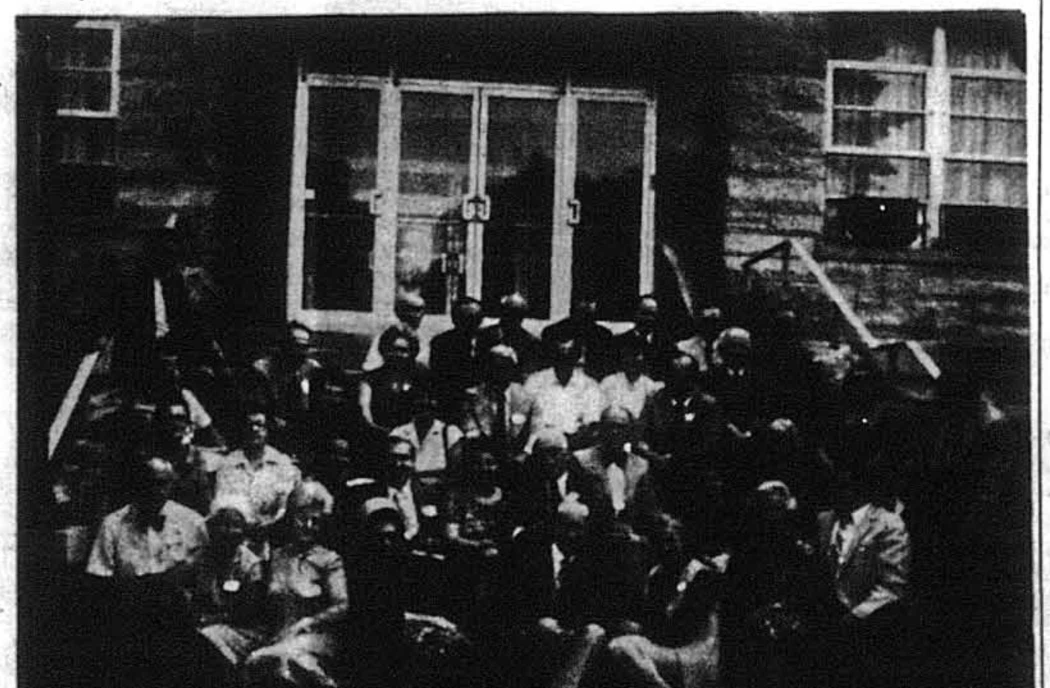
ВІДБУЛАСЯ ЮВІЛЕЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Дженкінтавн, Па. (П.А.-Д.). — Четверта з черги крайова Конференція шкіл Українознавства відбулася тут в днях 26-27-28-го червня в приміщеннях Менор Джуніор коледжі. Була вона присвячена 100-річчю „Рідної Школи".

Конференція була попереджена З'їздом директорів і педагогічних дорадників шкіл українознавства в п'ятницю, 26-го червня, який розпочав свої наради о год. 6-ій вечора.

Д-р Роман Дражньовський, голова Шкільної Ради при УККА, відкрив цей З'їзд, привітав присутніх делеґатів і гостей, та представивши програму, зазначив, що цьогорічна Конференція є особливою тим, що в ній вперше в історії українського шкільництва в ЗСА, беруть участь представники католицьких і православних парафіяльних шкіл.

Голова попросив до ведення всіма спільними сесіями д-ра Євгена Федоренка, а секретарювати — проф. Павлину Андрієнко-Данчук та представив першу точку: „Перегляд пророблені праці — осяги й недоліки", зазначивши, що Шкільна Рада зробила великий поступ у своїй праці, але є також недотягнення, які спричинені через фінансові труднощі, особливо бракує фондів на видання нових підручників, на вишколення молодих вчителів. Цього року уфундувала фундація УВУ п'ять стипендій молодим вчителям на студії українознавчих предметів



Учасники Конференції.

на УВУ в Мюнхені. Зголосилися з Пассейку — двох, з Йонкерсу — двох, з Клівленду — один.

Д-р Є. Федоренко, голова Програмово-підручниковo-видавничої комісії, представив стан видання п'ятьох нових підручників та необхідне перевидання шкільних підручників, заявляючи, що програми появляться в місяці липні. Токож поінформував, що з ініціятиви Шкільної Ради відбулася 7-го березня Конференція представників для координації українського шкільництва, в якій взяли участь: о. Роман Мірчук від Філядельфійської Архиепархії, д-р Ігор Гурин, куратор українського православного шкільництва в ЗСА, проф. Роман Романишин, від Стемфордської дієцезії, а від Шкільної Ради — д-р Є. Федоренко, заступник голови, і П. Андрієнко-Данчук, секретар Шкільної Ради. На цій Конференції було обговорено справу співпраці в українському шкільництві, що і привело до сьогоднішньої спільної Конференції, а також відбуто зустріч з головою СУА, мґром Іванною Рожанковською, на якій обговорено тіснішу співпрацю між СУА і Шкільною Радою. Він теж зазначив, що заплянована на п'ятницю, 26-го червня, зустріч з нашим Митрополитом Стефаном Суликом, не відбулася з уваги на несподіваний виїзд Владики з Філядельфії.

Д-р Р. Дражньовський, голова Комісії кінцевих іспитів і педагогічних дорадників, зазначив, що Комісія має усталений плян праці, за яким успішно переведено кінцеві іспити по школах, а також педагогічні дорадники вив'язались успішно із своїх завдань, але все ще бракує людей, а особливо фондів,

(Закінґення на стор. 3)

У світі

КІЛЬКА ДНІВ тому були оптимістичні вістки з Мадриду, що тамошня Гельсінкська Конференція зближається остаточно до кінця й повинна закінчитися успішним підписанням спільних компромісових ухвал. Тепер інформаційне аґентство Ройтерс подало офіційне заперечення цих оптимістичних вісток. Компромісу не осягнено й немає виглядів на компроміс. Аґентство Ройтерс повідомило, що обидві сторони — Схід і Захід — відкинули пропонований компроміс. Таким чином конференції загрожує повна невдача або дальше безплідне тривання. Почалася Мадридська конференція в листопаді минулого року після довгої підготовки, а мала закінчитися вже чотири місяці тому. Бере в ній участь 35 европейських держав, які підписали Прикінцевий Гельсінкський Акт.

ПРОТЕСТАНТИ, які творять дві третини населення в Олстері, Північна Ірляндія, передбачують нову серію терористичних актів з боку ІРА. Ці атаки будуть викликані, на думку лідера протестантської самооборони Андрю Тайрі, новими випадками смерті в часі голодівки ірляндських терористів і безперспективністю їхньої боротьби. Протестанти, — каже Тайрі, — готові на співпрацю й на компроміси з католицькою меншістю, але аж ніяк не погоджуються на вимогу частини католиків відлучити Олстер від Англії і прилучити до Ірляндії. Протестанти становлять тут числово і економічно таку величезну перевагу, що вони в стані здушити ірляндських терористів і цілковито заблькувати католицьке населення. Але це взагалі виключило б порозуміння й співжиття в майбутньому, що вони начебто ще сподіваються осягнути. Одначе протестанти побоюються, що в певному моменті котрийсь англійський уряд, наприклад, майбутній — Лейбористської партії, заключить договір з Ірляндією й передасть їй Олстер разом з протестантським населенням. Крайні протестантські елементи пропонують у такому випадку проголосити...державну незалежність Олстеру.

ФІЛІП ГАБІБ, спеціяльний висланник Роналда Реґена для осягнення перемир'я в ізраїльсько-арабському конфлікті, робить настирливі намагання, щоб переконати прем'єра Ізраїля Менахема Беґіна до цього. Командування ізраїльських збройних сил з доручення уряду Беґіна розпочало активні протизаходи проти дій палестинських терористів і партизан. У тих протизаходах ізраїльські військові частини, а зокрема летунство, мають великі успіхи. День за днем їхньою жертвою падають нові населені пункти й командні пости палестинців і гине чимало їх. Цей факт змусив лідера ПВО Ясіра Арафата змінити свою поставу в справі перемир'я. Нещодавно він заявив публічно, що „тепер говоритиме зброя", а день пізніше в розмові з командиром охоронних військ ОН у південному Ливані генералом Вілліямом Калаґеном він висловив свою згоду на перемир'я. Це подає надію на перемир'я, бо прем'єрові Беґінові буде важко не погодитися на пропозиції висланника Президента, тим більше, що у відповідь на воєнне загострення в тому обширі ЗСА стримали висилку готових до відлету літаків до Ізраїля.

НОВИЙ ПАРЛЯМЕНТ Ізраїля почав свою першу сесію. Предсідником парляменту обрано ставленика партії Менахема Беґіна, коаліція якого має більшість. Парлямент буде обговорювати нову загострену фазу ізраїльсько-арабського конфлікту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Незакінчена драма

У Варшаві закінчився ще один акт польсько-російської драми. Акт цей розпочався вліті минулого року виступами робітників; його драматизм піднесли до вершка події в серпні минулого року, а дев'ятий надзвичайний з'їзд комуністичної партії Польщі був його кінцевим і кульмінаційним пунктом. Один з актів цієї великої драми закінчився, впала занавіса, але за кулісами конфлікт триватиме далі, далі йтиме завзята боротьба, в якій наростатимуть й групуватимуться сили аж до чергового подібного акту, який може прийти незабаром, або може прийдеться на нього дещо почекати.

Драма ця в новому, „післяреволюційному" виданні почалася на полях боїв 1920 року. Польща тоді вийшла „оборонною рукою" і зберегла свою відновлену державність на 20 років. Катаклізм Другої світової війни закінчився для неї совєтською окупацією, яка триває до сьогодні. Совєтська окупація була новим „виданням" того, що пережили поляки під понадстолітньою окупацією царською Росією. Як тоді, так і тепер є той сам трагічний вузол „або-або". Як виявляється, з росіянами, з російською державою іншого способу співжиття немає, тільки боротьба, яка кінчиться часово, або їхньою перемогою, або перемогою над ними.

Польща й Росія — дві різні сили, два різні світи, різні національні інтереси. З одного боку прагнення й воля польського народу бути свобідним господарем своєї землі й своєї долі, з — другого намагання росіян, білих, червоних, чи сірих, підпорядкувати собі поляків, як це вони роблять з усіми іншими своїми сусідами. На протязі останнього року розігрався той драматичний акт, у якому виявилися усі характеристичні елементи того глибокого конфлікту. Полякам урвався терпець жити обіцянками, брехнею, слухати чужої волі. Сценарій подій, які розвинулися перед нами в цьому однорічному акті, був звичайний, але його перебіг особливий. Поляки вже декілька разів проходили його в життєвій дійсності. Одначе цим разом вони використали багатющий досвід, який вони здобули за довгі роки російського панування, а особливо в останніх роках 1956, 1970, 1976. І цим разом поляки не вхопилися за силу. Москва бо розпоряджає покищо більшою силою і в силовому зударі перевага по її боці. На допомогу полякам прийшла загальна ситуація в СССР і його клопоти в світі та ситуація в світі й домінуючі настрої в ньому. Світ знає, про що йдеться і вже не йде на гачок совєтських маневрів і совєтської пропаганди. Цим разом поляки вжили маневру, пропаганди, публічних дебат, страйків робітників. Москва йшла втертим шляхом брехні, провокації, застрашування, включно з частковими правдивими і фіктивними мобілізаціями, маневрами тощо.

До останнього моменту не було певне, чи полякам пощастить перевести дев'ятий надзвичайний з'їзд узагалі, а чи Москва його зірве. Бо з кожною хвилиною ставало ясніше, що він припечатає поразку Москви. В часі вибору делегатів польські комуністи у своїй більшості показали, що вони в першу чергу поляки та що не стануть знаряддям у руках Москви, ані не пошкодять своїй батьківщині на користь Москви. Коли ж з'їзду вже не можна було відхилити, Москва зробила ще останню спробу пропхати своїх людей до ЦК, Політбюра, а найголовніше на пост першого секретаря комуністичної партії. Уже давно перед з'їздом у листі ЦК КПСС до польського ЦК висловлено недовір'я першому секретареві Кані і прем'єрові Ярузельському. Їхньою головною і найбільшою провиною було те, що вони не хотіли за вказівками Москви силою придавити свою польську громадськість і наново викопати пропасть між проводом і народом, що власне намагається всюди осягнути Москва. Але колись від такої московської нагани ломилися люди, а тепер вплив її на поляків був ніякий. До нового ЦК делеґати впровадили кого хотіли, навіть деяких прихильників промосковського крила, з Політбюра усунули п'ять промосковських, або непевних кандидатів на чолі з висуненим Москвою Тадеушом Ґрабським, якого навіть до ЦК не обрали, а на першого секретаря таки обрали Каню, а не Ґрабського.

Більшої поразки Москва не могла зазнати. Тим більше, що це все сталося в супроводі смертельної для Москви небезпеки, як тайне голосування, голосування на декількох делеґатів, висування кандидатів делеґатами, дискусії і критики привладної кліки. А це все для Москви — анатема не тільки в площині доктрини, але також смертельна загроза в практичному поступуванні.

Одначе, це не кінець драми. Це тільки кінець одного акту. Драма буде розігравнатися тепер принаймні якийсь час поза кулісами. Москва насамперед буде намагатися морально розкласти, перекупити, застрашити Каню, Ярузельського, чи інших провідних членів нових керівних органів. Це вони завжди робили з успіхом дотепер, деморалізуючи за порядком усіх новоназначених керівних діячів, а насамперед першого секретаря. Коли це не вийде, тоді, очевидно, прийде підготова підривних, агентурних сил внутрі польських лав і підготова нового акту, тільки напевно краще підготованого і „драматичнішого".

Роман Рахманний

ДИЯВОЛЬСЬКА АЛЬТЕРНАТИВА КРЕМЛЯ: КОЛИ І ЯК?

Російсько - большевицький теоретик Н. Бухарін, якого шанував Ленін, а Сталін звелів розстріляти, свого часу твердив: проблеми держави з комуністичним ладом це наділі ті самі проблеми капіталістичної економіки „тільки обернені догори дном..." Подібне можна сказати про диявольську атомну альтернативу Кремля сьогодні. Це та сама нищівна дилема, перед якою стоять керівники демократичних великодержав Заходу, тільки „вона обернена догори дном".

Офіційні та приватні лідери Америки, Великобританії, Західньої Німеччини і Франції тривожаться думкою про те, що яке б рішення вони не прийняли на випадок російського нападу, тоді таке рішення буде смертоносне для мільйонів людей-вояків і цивільних. Москва цим питанням не тривожиться, бо московські верховоди ніколи за всю історію своєї держави не рахувалися ні з людськими втратами у війні, ні з терпіннями, що їх спричинювали власному населенню їхні загарбницькі вихватки. Двадцять мільйонів людей загинули в СССР з вини Москви під час Другої світової війни, з того українців 10 мільйонів. Так і тепер, коли напроти себе стоять дві найпотужніші великодержави людства за всю його історію: символ особистої волі й народовладдя — Америка і справжня „тюрма народів" — Росія під видом Совєтського Союзу, примара мільйонових людських втрат в атомній війні не зганяє сну з очей кремлівських вельмож.

III

Їх не лякають втрати, бо їхні збройні сили являють собою насильно викований зліпок з вояків багатьох національностей. А крім того, російський „кулак" зодягнений у залізну рукавицю з армій своїх сателітів — Польщі, Східньої Німеччини, Чехо-Словаччини, Румунії, Угорщини і Болгарії.

У плянованому поході на Центральну й Західню Европу армії т. зв. Варшавського Договору складатимуться з українців та їхніх сусідів — поляків і східніх німців. Так, головно українців... Це тому, що совєтські наземні військові частини вербують ся переважно з українців і балтійців, з певною кількістю росіян і дуже малим відсотком кавказців та азійців.

Хоча у середньому і вищому командному складі є чимало українців, то все ж таки їх найбільше серед вояків, підстаршин і молодших офіцерів. Досліди показали, що українці становлять основний вишкільний апарат совєтських наземних військ, і, меншою мірою, в інших родах зброї. Своєю готовістю працювати понад норму (в ім'я підвищення ранги) і суворою дисципліною, яку вони втримують у своїх відділах, саме українці являють собою ні більш ні менш, а „хребет" совєтської армії. Своєю služбовістю вони стягають на себе ненависть інших націоналів — вояків совєтсько-російської армії.

У перших днях атомного конфлікту в Центральній Европі українці у совєтських збройних відділах зазнають найбільших втрат, порівняно мабуть, таких самих, що і східні німці та поляки. Бо саме цим національностям призначено бути пробивним авангардом на лінії, яку втримуватимуть найстійкіші західньонімецькі та американські частини, озброєні конвенціональною й атомною зброєю тактичного — себто фронтового типу.

Будучи високоосвіченою групою у національному складі совєтської армії та володіючи російською мовою досконаліше й численніше, ніж солдати інших національностей, українці — при своєму прагненню вибитися наверх! — займають неспівмірно велику кількість ключових позицій у совєтсько-російській військовій структурі. Росіяни є в більшості зокрема у підводній і наводній фльоті, та, звичайно, виконують найважливіші командні й технологічні функції у військовій і в цивільній обороні великодержави.

Наказодавчий прошарок Совєтського Союзу складається з приблизно 120 тисяч осіб, переважно російського роду. З членів Політбюра і совєтського уряду почавши, це партійні адміністратори й військові верховоди, які в день вибуху атомного конфлікту перебуватимуть у найважливіших місцях своєї великодержави, у сильно забезпечених схоронищах під землею. Маючи відповідно забезпечений від перериву зв'язок з бойовими й економічними центрами своєї воєнної області, вони окремо можуть продовжувати війну у випадку знищення головного керівництва. А воно ніколи не буде зосереджене в одному місці, щоб уникнути свого знищення від першого ядерноракетного удару противника.

Відповідно розташовані військові частини, переважно російського національного складу, мали б ґарантувати Москві можливість перетривати перші нищівні ракетно-ядерні удари і „відродити боєспроможність" Совєтського Союзу у другій фазі війни. Тільки свідомий аґресор міг провести таку підготову.

Значить, Кремль сьогодні висить на рогах диявольської дилеми зовсім іншого характеру від тієї, що тривожить душі стратегів Заходу. Не, як зменшити кількість невинних людських жертв — своїх і чужих громадян, але коли вдарити по державах Заходу і як сильно. Адже українців, балтійців, кавказців та азійців, разом з вояцтвом сателітних держав, Москва має багато і може воювати до останнього їхнього вояка і цивільного. У протилежному кон-

(Продовження на ст. 3)

Володимир Душник

ДЖАКОБО ТІМЕРМАН: КОНТРОВЕРСІЙНИЙ БОРЕЦЬ ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ

Від якогось часу значна частина американської преси веде пожвавлену дискусію на тему Джакобо Тімермана. Рік тому його ім'я стало загальновідомим, коли він перебував у тюрмі в Буенос Айресі в Арґентині, бо були чутки, що його тортурували у військовій тюрмі в арґентинській столиці.

Згідно з його життєписом, родина Тімермана емігрувала з Польщі до Арґентини, коли він був дитиною. В Арґентині він одержав освіту і став одним з дуже успішних редакторів і видавців. але в 1977 році його арештували військові власті і придержали один рік в тюрмі. Після того він був півтора року під домашнім арештом. На суді його звільнили і видалили з Арґентини.

Що він врятувався з ув'язнення, він завдячує тільки тій обставині, що він жидівського роду, і тому за його звільнення боролася невтомно жидівська громада в Буенос Айресі, яка начислює понад 300,000 осіб, як і жидівська діяспора. Без цих старань Тімерман був би зник з лиця землі так, як сотні чи навіть тисячі інших арґентинців.

З Арґентини Тімерман виїхав до Ізраїля, де скоро попав в конфлікт з власними братами, коли він обвинуватив ізраїльський уряд в „боягузтві". За старанням своїх американських приятелів Тімерман видав книжку по-англійськи під заголовком „В'язень без імени, келія без числа", в якій він звинуватив арґентинський уряд в антисемітизмі й у нацизмі. На суді він зізнав, що він переходив лише „морально-психічні" тортури, але в його виступах в Америці він твердив, що його тортурували також фізично. У виступах на телевізії в ЗСА він звинуватив Уряд президента Реґена у „фаворизуванні" арґентинської хунти та нещадно критикував іменування д-ра Ернеста Лефівера на пост державного підсекретаря для прав людини тощо.

Але які насправді є факти про Джакобо Тімермана?

Перший виклик йому щодо його „моральної леґітимности" прийшов від ліберального жидівського американського журналу „Мідстрім", який у документальній статті опрокинув закиди Тімермана проти арґентинського уряду щодо антисемітизму там.

Ще перед тим арґентинська жидівська організація Б'най Брит скритикувала гостро нюйоркську жидівську Анти-Дефамаційну Лігу за надання Тімерманові нагороди вільної преси. Після того визначний арґентинський часопис „Ля Пренса" у підписаній статті Манфреда Шенфельда ствердила, що Тімерман ніколи не був „незалежним журналістом з етично-моральними кваліфікаціями".

Найважливішим закидом проти Тімермана було те, що він був „бизнесовим партнером" Давіда Ґрейвера, який фінансував арґентинський терористичний рух, так званих „монтенерос", що довели Арґентину до громадянської війни. (Між іншим, ці терористи „монтенерос" кілька років тому схопили і замордували сина відомого українського вченого проф. д-ра Богдана Галайчука, нашого єдиного дійсного знавця міжнародного права і учасника славнозвісної Тегеранської Конференції, який помер кілька років тому в Буенос Айресі. — В.Д.). Ці гроші приходили з грабунків, викупів за закладників, тощо. У своїй книжці Дж. Тімерман не згадав нічого про своє „бизнесове партнерство" з Давідом Ґрейвером, а саме за цю справу його була арештувала військова хунта. Що в Арґентині існує деякий антисемітизм — не можна заперечити, але він не є такий великий, як у Франції. Арґентинський антисемітизм теж не спонзорований урядом, як це є в СССР. Навпаки арґентинський уряд старається і на ділі поборює антисемітизм. Це підтверджує і відомий ізраїльський антинацистський виловлювач Симон Візенталь. Він рішуче заперечив, що в Арґентині існує „офіційний антисемітизм", або те, що Дж. Тімермана заарештували тому, що він жидівського роду.

Ральф де Толедано, відомий американський консервативний колумніст, цитує заяву, яку видав у Буенос Айресі Ніссім Ельнекаве, редактор жидівського журналу, засновано його батьком 51 рік тому, і в якій він сказав, що, якщо в Арґентині пошириться антисемітизм, то це буде реакція на фальшивці обвинувачення, які ширить Джакобо Тімерман.

Цей редактор теж подав, що в Буенос Айресі під цю пору є 40 елементарних жидівських шкіл, 10 жидівських середніх шкіл, один щоденник в жидівській мові, один жидівський журнал в еспанській мові, 55 синагог та один семінар для виховування рабінів. Чи це було б можливим, коли б в Арґентині був „урядовий" антисемітизм?

Володимир Барагура

Казка про родовий „корінь" і національну ідентичність

Світлана Кузьменко, „Півникова пригода", видання Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, Торонто 1981, стор. 21 і 3 непаґіновані, формат 7x7 цалів, мистецьке оформлення Ніни Мудрик-Мриц.

Після деякого застою і незавершених видавничих плянів і спроб ОПЛДМ ожило в 1981 році свою видавничу діяльність. Випустивши розкішним виданням збірку „Казка Дітям", видало саме казку Світлани Кузьменко п. з. „Півникова пригода". Авторка в легкій віршованій формі порушує актуальну тепер тему родового „кореня", національної ідентичности, проблему асиміляції й денаціоналізації та національної реґабілітації (повороту до рідного народу). Авторка порушує теж проблему недоцінювання персональних і національних вартостей („комплекс неповноцінности") і заперечує помилковий погляд, мовляв, „у сусіда трава зеленіша". На прикладі півника, який підростком покидає курячу сім'ю заради оманно кращого життя качачої родини, авторка показує прикрі переживання й упокорення відступника. Нове оточення висміює перевертня, який не вміє по-качиному ходити ні квакати, а що найважливіше — плавати. Через те мало не потонув у ставку („у чужому морі"). Навпаки С. Кузьменко підкреслює тепло родинного вогнища, всепрощаючу любов батьків до „блудного сина" й обнову відступника після повороту до рідної стихії.

Уся ця актуальна і складна проблематика майстерно і дискретно без дидактизму й розумування подана в такій приступній простій формі, нескладній фабулі й цікавій розповіді, що малий (і дорослий) читач завдяки її досконалій прозорості без труду спохватиться, у чому її справжній сенс.

Паралельно до кожної сторінки двострофового тексту є повносторінкова ілюстрація так, що всі важливіші моменти дії є візуально зображені. Варто було надрукувати ілюстрації кольором, бо це трохи оживило б монотонію і млявість задрукованої площі.

Ця казочка в дещо відредаґованій формі була друкована перед книжковою появою у „Веселці" за травень-червень ц.р. з ілюстраціями Яреми Козака.

Михайло Кучер

Отак згадалось...

Плюс 39 ступнів Цельсія. Вогнем дихає камінь і пісок пустелі. І там замовк у болоті наш автобус. Це, як кажуть в Одесі, не факт, а справді так. Та звідки болото у спеченій сонцем пустелі? Можливо десь трісла рура штучного зрошування полів кібуца.

На овиді маячіла блакитна громада Іудейських гір, з лівого боку блимало Мертве море. Але чому Мертве і хто його так назвав? На мові Ізраїля воно зветься Ям амелах — море соли, або Солене море. Море має біля тисячі квадратових кілометрів соленої води. Глибина — чотириста метрів нижче поземе Середземного моря. Розчин солей і мінералів доходить до 25 відсотків. З моря добувають поташ і бром. Є золото, але мало. У такій воді людина, коли не рухається, не тоне, риби й рослини не живуть. Та ми сидимо в болоті, себто сидить наш автобус. Десь роздобули дошки і старі мішки, поклали під колеса. Мотор розпучливо заверещав, автобус здригнувся і став. Колеса буксують. Врешті випросили трактор з недалекого кібуца. Трактор задоволено загарчав і витягнув автобус. Здавалось, він погорджував автобусом. Бачиш, вліз, а вилізти не можеш.

Розпечений автобус повільно йшов біля останніх пагорбків Іудейських гір. Скеля грізно височіла над нами. Масада — символ і пам'ятник геройства, пам'ятник того як люди вміли помирати за свою свободу. Ірод Великий обернув Масаду у своє орлине гніздо. 1955 року розкопали палац Ірода, що його описав Йосип Флявій в „Іудейській війні". Півкруглі тераси висять над прірвою. Дев'ять заль, мозаїка, коринтські капітелі. Ірод збудував навколо плато Масади стіну з 37-ма баштами, створив арсенал, привіз їжі на роки, забезпечив твердиню водою. Тут, після зруйнування Єрусалиму, три роки проти трьох римських леґіонів в облозі тримався Єлєазар бен Яір. Згори ще видно залишки римських таборів. Кожен оточений стіною з казармами, баштами, складами, лазнями.

Римський полководець Флявій Сільва збудував кругом Масади стіну висотою у три метри. Ніхто живим не міг вийти з облоги. Цю стіну бачимо й сьогодні — чудо інженерського мистецтва. Потім засипано прірву, привезено тарани, в тому Великого Юлія. Римляни таранами пробили стіну. Єлєзар зібрав своїх людей і сказав їм: Ми давно вирішили не служити римлянам, нікому іншому тільки нашому Богові. Ми не погоджуємось на рабство навіть в обличчі загину. Помремо як вільні горді люди і за діла наші дамо відповідь Господові. Не дамо жінок наших на безчестя, а дітей у рабство.

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Марія Кобринська

КИТАЙ І ЙОГО НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ

III

Шовковим шляхом, цією торговельною і культурною артерією між Сходом і Заходом, ішов теж славний венеційський мандрівник Марко Польо, що віз листа Папи Григорія X до Кублайхана. В Сінкіянґ брав теж свій початок не менш мітичний шлях Каракорум, найкоротша сполука між Китаєм, Тібетом, Лядаком, Кашміром і Індією. Між високогірським пасмом Каракорум, долиною ріки Ґез і Індом проходила друга життєва артерія Китаю з півночі на південь.

Цією дорогою проник до Китаю буддизм, багатий засягом своїх культурних впливів. Шлях Каракорум не втратив і до сьогодні свого значення. Спільним зусиллям Китаю і Пакістану, спільним вкладом праці і капіталу пристосовано його до сучасного вжитку і віддано в експлуатацію в 1978 році. Його, цей 500-милевий шлях, називають тріюмфом техніки і дипломатії.

Перехрестя шляхів зі сходу на захід і лівніч та суміш племен різного походження, різних мовних груп і віровизнань, що сюди переходили, відбилася на Сінкіянґу, записуючись мальовничою мозаїкою його населення. Вони відзначаються сильним відчуттям етнічної ідентичности, що кристалізувалася впродовж віків; відмінними культурними традиціями та замилуванням до барвистих осягів. Ці ціхи характеру стоять на сторожі їхньої окремішности і є до певної міри запорукою стійкости супроти сторонніх впливів.

Найчисленніша етнічна група національних меншин в Сінкіянґ — уйгури говорять тюркською мовою і користуються арабським письмом. Займаються вони рільництвом, городництвом, а в гірських околицях — годівлею тварин. Другою за величиною національною меншиною Сінкіянґу є казаки, що творили колись частину Золотої Орди. Приблизно півмільйона казаків живе нині в Китаї. Сім-вісім мільйонів замешкують Казахстан, складову частину СССР. Вони частково займаються управою ріллі, переважно, однак, традиційним способом їхнього життя є скотарство — випас корів, овець, коней і верблюдів.

Третьою за величиною національною меншиною Сінкіянґу є киргизи; їх всього приблизно є 75,000. Вони мешкають переважно в гірських околицях; займаються тваринництвом, і весною, коли танутъ сніги, посуваються зі своїми отарами на полонини. Китайський уряд заснував комуни, щоб включити кочовиків до осілого життя. Уряд теж докладає старань, щоб піднести життєвий рівень національних меншин в Сінкіянґу розбудовою комунікаційних шляхів, будовою лічниць, шкіл та опікою над промисловістю — залізорудною і хемічною.

Числове відношення між китайцями ган і національними меншинами в Сінкіянґу міняється в наслідок напливу колоністів зі східніх областей, що має на меті відтяжити перенаселення тих частин держави, а з другого боку — скріпити приграничні полоси проти СССР. Впливи китайців ган все більшають, і хоч національні меншини мають ще чисельну перевагу в реґіоні, китайці ган займають провідні становища в заряді Автономного реґіону та грають вирішну ролю в народному господарстві.

Інші національні меншини, наприклад, узбеки, татари й інші, менше чисельні; вони не відіграють поважнішої ролі в політичному житті реґіону. Втиснений між Внутрішньою Монголією на сході, а Зовнішньою Монголією на півночі є Автономний реґіон Нінгсія. Заселює його плем'я гуй, що нараховує чотири-п'ять мільйонів осіб. Нечисленні групи гуй живуть в Автономному реґіоні Сінкіянґ і в центральних провінціях посеред китайців ган. Плем'я гуй говорить китайською мовою і послуговується китайським письмом.

Гуй — ісламського віровизнання, і лише ця обставина оприділює їх до національних меншин. Вони нащадки арабських купців, що в середньовіччі прийшли до Китаю з Середущої Азії. Гуй прийняли китайську мову, однак лишилися вірними релігії батьків.

Статус Автономного реґіону одержав Тібет у серпні 1979 року з „народним урядом" і головою тібетської національности у проводі. Донедавна самостійна держава Тібет сусідувала на півночі безпосередньо з Китаєм. У 1950 році війська „Народної визвольної армії" Китаю зайняли Тібет, не зустрічаючи більшого спротиву на своєму шляху. Своє рішення окупувати Тібет Китай мотивував „визволенням „поневоленого народу від гніту февдалізму". 15-річний тоді Далай Лама, чотирнадцятий з черги духовий провідник буддійців-ламаїстів, пануючого віровизнання тібетців, і голова їхньої теократичної держави, разом зі своїм почетом утік до сусідньої держави Сіккім. Змушений обставинами, він повернувся до Тібету і в 1951 році, примирившись з фактичним становищем займанщини, потвердив умову, що запевняла самоуправу Тібету в межах КНР та передавала Китаєві військову контролю над Тібетом і ведення закордонної політики. Тібет був і є частиною китайської землі і від століть Китай потверджував вибір Далай Лами", — твердять китайці.

Далай Лама і його однодумці, не заперечуючи певних прерогатив Китаю у відношенні до Тібету, вказують на глибоко закорінені відрубності поміж двома народами. Їх різнить мова, релігія, культура, а навіть грошова система, що обов'язує в обох країнах, та кордон, що їх розділяє.

Наводячи докази, що промовляють за самобутністю Тібету, тібетські патріоти твердять, що не менш важливим є визнання світом національної окремішности Тібету, як теж його відрубности, як політичної одиниці.

Автономний реґіон Тібет займає восьму частину поверхні всього Китаю. В долині ріки Лгасси, що впадає до Брамапутри, розкинулося місто Лгасса, столиця держави Тібет, з величавою палатою Потала, осідком Далай Лами. Приблизно три мільйони тібетців живе в Автономному реґіоні Тібет та розсіяними громадами в провінціях Сіхуан і Кінггай.

Теоретично власником всієї землі до 1950 року тут був Далай Лама. Велика частина землі була в посіданні манастирів, де жило до 1950 року 120,000 монахів. Решта землі була власністю великих землевласників. Землею управляли селяни тібетці. Людність Тібету ділиться на племена, а громадський лад розвивався в межах поділу на панів і підданих-кріпаків. Політична і економічна влада в Тібеті скупчувалася при великих манастирях. Головним зайняттям тібетців є рільництво та годівля тварин.

(Закінчення на стор. 3)

Відбулася ювілейна...

(Продовження зі стор. 1)

щоб можна було оплатити постійних дорадників. Було б добре знайти трьох осіб і доручити їм школи, але цього не можна здійснити з уваги на недостачу фондів.

Говорячи про журнал „Рідна Школа" і про сторінку „Мова про мову", д-р Федоренко підкреслив успіхи та труднощі в цій ділянці. „Рідна Школа" виходить нормально — три рази на рік, слід підвищити оплату, бо є великі видатки.

Школи не пресилають матеріялів про свою діяльність, тому проситься директорів припильнувати, щоб на сторінках журналу насвітлювалася праця кожної школи. Є школи, що ще боргують з вплатою за журнал.

Сторінка „Мова про мову" у щоденнику „Свобода" забирає багато часу. В першу чергу треба подякувати за появу сторінки проф. д-р Марії Овчаренко, редакторові, та інж. Анатолієві Вовкові.

У точці „Адміністрація і зв'язки з тереном" д-р Дражньовський зазначив, що канцелярія Шкільної Ради старається своєчасно полагоджувати всі справи, які є зв'язані з тереном, та що деякі директори заслуговують на відзначення за зразкове ведення їхньої школи і зразкове полагодження розрахунків із Шкільною Радою, зокрема: дир. Василь Іванчук (Клівленд) і дир. Осип Кисілевський (Нюарк).

Далі слідувала точка „Навчання релігії в школах українознавства". Отець Р. Мірчук зупинився на координаційній раді трьох католицьких епархій для програм, підручників і вишколу учителів — катехитів, а о. А. Чировський реферував справу перекладу катехизму закарпатців з англійської на українську мову. Є вже перекладено для 1, 2, 3



Під час Конференції промовляє д-р Роман Дражньовський.. За столом — д-р Євген Федоренко і Павлина Андрієнко-Данчук.

кляси, а для п'ятьох інших є в перекладі.

За Комісію виготовлення свідоцтв, денників і дипломів звітувала дир. Стефанія Квасовська, яка представила нові проєкти, що їх у виміні думок апробовано до видрукування в наступному навчальному році.

Д-р Р. Дражньовський, у точці „Пляни на майбутнє", зазначив, що слід посилити працю на місцях, а саме: нав'язати тіснішу співпрацю з громадою і підсилити фінанси, дбати про забезпечення учнів добрими підручниками, лектурами, а кожний учень повинен мати у хаті журнал „Рідна Школа".

Зокрема голова підкреслив велике значення цьогорічного ювілею „Рідної Школи". Громада повинна пам'ятати цю дату і підсилити українське шкільництво, підтримати його фінансово та подбати про те, щоб не було ні однієї української дитини поза школами українознавства і парафіяльними школами.

В суботу, 27-го червня, о год. 9-ій ранку, голова Шкільної Ради відкрив учительську конференцію, привітав її учасників і заповів спільну сесію, передавши ведення д-рові Є. Федоренкові.

Голова у своєму слові на тему „Українське шкільництво та його розвиток" звернувся зі закликом до громадянства, щоб присвятити більше уваги рідному шкільництву та фінансово його підтримувати.

На тему „Навчання релігії у школах українознавства" говорив о. Р. Мірчук, зазначивши, що необхідно вишколювати катехитів із цивільних молодих людей, бо священиків і сестер не вистачає, щоб обсадити всі школи і внормалізувати навчання релігії.

Отець Андрій Чировський представив серію підручників з релігії для шкіл українознавства, а також посібник для вчителів у англійській мові та подав програму катехизму молодших, середніх і старших кляс.

Отець М. Борисенко, якого доповідь була запляновано, не зміг прибути через смерть св. п. о. Криволапа.

О год. 10:45 ранку розпочалися учительські семінари по клясах і предметах, які продовжували свою працю, з малими перервами, до год. 5:30 по полудні.

Учителі Євгенія Наливайко (школа в Ярдвилі, Н. Дж.) подала лекційно-методичний підхід у навчанні в перших трьох клясах під заголовком „Спосіб навчання писання і читання у молодших клясах". Соня Конрад, учителька „нашої Української Школи" та парафіяльної школи при митрополичому соборі, перевела показову лекцію, як учити української мови дітей 1-ої кляси.

Тему „Література в 5-ій клясі" реферувала учителька Оксана Ліщинська (Нюарк). Олександра Мудра (Чікаґо) представила показову лекцію на тему: „Гаї шумлять" Романа Завадовича. Мовознавчу показову лекцію провів д-р Ігор Гурин під заголовком „Перша лекція мови в матуральній клясі". Д-р Іван Куйдич подав лекційно-методичний підхід при викладі української мови для англомовних учнів 10-11 кляс, які вперше зустрічаються з українською мовою. Письменниця Ірина Дибко представила историчну тематику в літературі в старших клясах на основі творів письменника Івана Филипчака.

Після вечері відбулася ще одна спільна сесія, присвячена столітньому ювілеєві „Рідної Школи". Головну доповідь виголосив д-р Осип Бойчук (Централя Опікунів). Доповідач подав історичний огляд розвитку українського шкільництва в Україні та проаналізував можливості розвою „Рідної Школи" на поселеннях.

Д-р І. Гурин відчитав заяву Анастазії та Михайла Пирських, які з нагоди століття „Рідної Школи" створюють незалежний шкільний фонд в сумі 100,000 дол., відсотки з якого призначають на:

Дальше поширення національного шкільництва;

Підготовку вчительських кадрів;

Підготовку шкільних програм та спонзорування шкільних матеріялів.

Вив'язалась жвава дискусія, в якій взяли участь: д-р І. Куйдич, проф. Воляник, д-р Борис Филипчак, проф. С. Стецик, підкреслюючи потребу дальшої розбудови національного шкільного фонду за активною участю всього громадянства.

В неділю, 28-го червня, після Служби Божої, яку відправив о. митрат Зенон Злочовський, відбувся другий цикл семінарів з предметів: культури та історії. Письменниця І. Дибко виголосила доповідь під заголовком „Дух спільноти, як необхідний чинник у вихованні національної гідности"; д-р Юрій Гаєцький (Чікаґо) подав лекцію „Викладання історії в 10-ій клясі"; д-р Богдан Корчмарик представив джерела до історії Руси-України; д-р І. Гурин говорив про нове видання українського соціологічного Інституту „Українські поселення". Мгр Богдан Ясінський (Вашінгтон) рекомендував використовувати „Довідник українського поселення" для навчання географії та історії в школах на поселеннях.

На семінарі з географії проф. Анна Парубченко (Ярдвилл, Н. Дж.) подала методично розроблену лекцію на тему „Мапа, як головний посібник". Друга методично опрацьована лекція була подана д-ром Р. Дражньовським на тему „Вживання і значення мапи".

На останній заключній сесії, д-р Р. Дражньовський, голова Ш. Ради, підсумував висліди Конференції, після чого вив'язалась жвава дискусія і виміна думок та підкреслено потребу: покращання праці на місцях, тісніший контакт з батьками, з молодечими та жіночими організаціями та зав'язання тісної співпраці з українським громадянством для підсилення і зросту рідного шкільництва в ЗСА.

Мгр Богдан Тодорів привітав Конференцію від СУК „Провидіння" та передав дарунок-чек на суму 100 дол. для Шкільної Ради.

Відспіванням „Боже, вислухай благання" закінчено Конференцію.

Українці зустрічалися...

(Продовження зі стор. 1)

Уряду у відношення до СССР. Українська група в цьому питанні впевняла, що Уряд нечутливий до всіх ухвал щодо національного питання. Було підкреслено також потребу урядових публікацій іншою мовою крім російської. Наприклад, було висловлено думку щоб журнал „Америка", що його видає Американський Уряд виключно російською мовою для поширення і по неросійських теренах СССР, виходив не тільки по російському, бо так, не хотячи, ЗСА підпирає московську політику русифікації.

Д-р Б.Витвицький детально зупинився на недотягненнях радіо „Свободи"; спеціяльно він згадав про рапорт Джека Андерсона, який у своїх статтях звернув увагу на російський шовінізм у передачах і на антикатолицькість їх.

Сенатор Байден висловив збентеження зі змісту таких радіопересилань і обіцяв вглянути в справу ближче.

Після зустрічі з сенатором і його асистентом українська група ще відбула засідання з обговоренням цього побачення, де вирішено і надалі втримувати зв'язок з законодавцем, що й пообіцяв робити Марко А.Мурований.

Отак згадалось...

(Продовження зі стор. 2)

„Щити вперед" — пролунала римська команда. Легіонери увірвались у Масаду. Твердиня горіла. Нікого. Аж ось з укриття вийшли дві жінки і п'ятеро дітей. Що сталося з рештою? Десятеро людей, вибраних жеребком, вбили мечами решту, числом 930. Потім один вбив своїх товаришів і самого себе.

Флявій, зворушений геройством оборонців, дарував життя двом жидівським жінкам з дітьми.

Ізраїль — країна контрастів, де і сьогодні треба помирати за право жити на своїй землі. Середземне море, ніжно блакитне, дихає прохолодою, обернене до Європи, Греції та Італії. Червоне море — темносинє, дихає спекою і обернене до Африки. В країні у вересні опівдні температура плюс 36 ступнів Цельсія.

...Ось Тель Авів. Дванадцята година, неділя. Величезні натовпи проходять центральною автобусною станцією. Усі кудись поспішають. Вулиця дихає вогнем. Міські будівлі сліплять білизною. Поспішаємо і ми сховатись від спеки, пережити бачене, затримати рівновагу між контрастами і знайти найголовніше. Натовп, рух, галас. І не віриться, що так недалеко німа Масада і над нею схилився сум століть. Та ніби чутно молитву: „Могутній Ти, Вічний, що збудиш мертвих".

В Ізраїлі дві столиці — Тель-Авів та Єрусалим. Усі ділові люди, інженери, банкіри і купці живуть в Тель-Авіві. Гуманітарна інтеліґенція, духовенство, фанатики усіх релігій живуть в Єрусалимі. Сюди їдуть найбільш сміливі люди, яким нема чого губити, а можна дещо знайти. І це дещо велике. Своя земля, своя країна.

Єрусалим в основному має два міста — Старе на горі Сіон за мурами. Це критий базар, лябіринт підземних ґалерій, сходів, сліпих завулків. І всюди, у кожній щілині чимось торгують. Серед того могутні святині християнські, православні, католицькі, мечеті. Ось Хресний Путь — „Віа Дольороза". Ось могила царя Давида, мечеть Омара. Ось могила царя Давида „Стіна плачу".

Старе місто ніколи не спить. Торгують вдень і вночі. Товпи туристів.

Другий Єрусалим цілком сучасний — европейсько-американське місто. Багатоповерхові готелі, будинок Кнессета. Багато зелені довкола шкіл і шпиталів.

І над усім у суботу стогін-молитва: „Приходьте співати Господеві. Тішитись на твердиню нашого спасіння".

Китай і його...

(Продовження зі стор. 2)

П'ятий автономний реґіон Гуансі Чуан на півдні Китаю сусідує безпосередньо з В'єтнамом. Заселює його плем'я чуан, найбільше серед національних меншин Китаю, що налічує понад 12 мільйонів людей. Чуан належать до мовної групи тай. Вони мусулманського віровизнання, відзначаються барвистими одягами. Чуан живуть частково в провінції Юнан і Ґуангдонг. Їхні оселі розкинені над річками і потоками. Вони займаються управою ріллі, вирощуючи риж і цукрову тростину.

Побіч чуан живе у реґіоні ще 11 національних меншин, а саме: міао — 3,000,000 осіб, та Яо — один мільйон населення. Оселі цих племен зустрічаємо теж в південно-західніх провінціях Китаю, у більш віддалених гірських закутинах, вздовж потоків і річок.

Інші племена, — це льольо в провінції Юнан, мехуан і гуішу. Вони поділені на клани, мають кастову організацію. Найвища каста є власником усієї землі; нижчі касти — безземельні робітники.

Серед племен та етнічних груп, що творять 55 національних меншин Китаю, находимо теж манджу, що хоч свідомі свого відмінного походження й історичного шляху, яким ішли їхні предки, вони підпали цілковитій асиміляції, ідентифікуючи себе з китайцями ган. Цим вони заперечують свою національну ідентичність, приймаючи беззастережно державно-політичну ідеологію панівного народу.

Подібно теж плем'я гуй втратило свою мову, свідомість своєї окремішности. Вони влилися в загальне русло племени ган. Інші племена в своїх мандрівках затратили свою історію і не викресали в собі бажання її віднайти. Більш відсталі племена, на нижчому щаблі розвою, не мають у собі почуття національної ідентичности. Вони не вибігають у своїх бажаннях поза заспокоєння потреб будня, вдоволені спокоєм і матеріяльними здобутками, що їх начебто запевнює своїм громадянам китайська держава. Натомість, здається, монголи, уйґури та казаки усвідомили вже тяглість своєї етнічної субстанції і свого історичного коріння.

Особливе місце між автономними реґіонами займає Тібет. Особливе географічне положення з високими гірськими хребтами, що відмежовували його від світу, особливий суспільний лад та особлива форма державного устрою тут довше збереглася. Припізнений історичний процес затримав тут середньовічний з февдальним устроєм. Прилучення Тібету до Китаю знаменувало кінець однієї епохи і початок нової доби в житті Тібету, але не всі тібетці вважають це позитивом. Окупація є окупацією, навіть якщо вона лагідна.

Кінець

Диявольська альтернатива...

(Продовження зі стор. 2)

флікті Кремль надіється здобути перемогу для росіян, що мали б останнє збройне слово в тому „армаґеддоні" і пережили б атомну руїну.

Покищо, поряд з реалістичними маневрами збройних сил Варшавського Договору, ведуться теоретичні спори в колах військових і цивільно-партійних верховодів Советського Союзу. Жадна теза, мабуть, ще не перемогла — ані теза обмеженої ані теза тотальної атомної війни проти Заходу. Але Кремль уже готовий до такого конфлікту психологічно, бо його верховоди — зовсім правильно — визнають марксо-ленінську тезу, запозичену в Клявзевіца: „Війна — це продовження політики", спрямованої на досягнення мирних цілей. З єдиним поясненням: це експансіоністські цілі, що становлять фундамент головної мети — оволодіння земною кулею та всього космосу росіянами.

Так, покищо кремлівські керівники весь час діють на грані війни, бо вони добре знають, що будь - котра збройно найпотужніша держава „мирно" оволодівши океанами й наземними базами на всіх континентах і встановивши бойові космічні бази, буде спроможна вже вагомістю своєї питомої збройної маси вирішально впливати на події у світі. Стара доктрина Червоної армії, запозичена від монголів, знаходить своє застосування саме тепер, в епоху т. зв. співіснування. Коли суспільство противника розкладеться і дозріє, немов яблуко, проточене черв'яком знутра, тоді воно впаде навіть від слабкого поштовху готової на все совєтської армії та піднєвільних союзників Москви.

Залишається тільки морочлива альтернатива: Коли і як сильно вдарити, а втрати людські — маловажна справа для Кремля, бо це тільки „конечна ціна" коштів перемоги.

Сама згадка про цей агресорський „плян до двору" повинна б мобілізувати українську громадськість до негайного діяння. Адже чужоземні сили, а найбільшою мірою совєто-росіяни, затиснули українську націю на роздоріжжі диявольської альтернативи: бути чи не бути, буквально у фізичному розумінні того слова.

(Продовження буде)

ТЕРОРИСТИ В ІРАНІ намагалися вбити Габібулу Асґаруляді, одного з кандидатів на президента Ірану. Вибори на президента Ірану відбудуться в п'ятницю, 24-го. Серед чотирьох кандидатів є Габібула Асґаруляді, член Ісламської республіканської партії і видатний діяч теперішнього режиму. Крім нього три інші кандидати є також членами або прихильниками режиму. Найбільші шанси має теперішній прем'єр Мохаммед Алі Раджай, якого підтримує аятолла Хомейні. Асґаруляді в замахові був тільки легко поранений й тепер перебуває в шпиталі поза всякою небезпекою. Він виголосив зі шпиталю промову по радіо, в якій сказав без найменших доказів, що замах на нього — це частина американських змовницьких ходів у Ірані.

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

Вшановуючи світлу пам'ять померлих дорогих осіб, на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

Ярослава і Микола Хархаліс — 300 дол., замість квітів на могилу бл. п. ДОНЕЧКИ ІРУНЮ, спочилої на кладовищі в Яворові б. Львова.

Семен Темченко з синами Борисом і Марком — 250 дол., замість квітів і в третю річницю смерти дружини й мами бл. п. ГАЛИНИ ТЕМЧЕНКО.

Марія Стефанів — 100 дол., в пам'ять мужа сл. п. д-ра МИХАЙЛА СТЕФАНОВА і 50 дол., в пам'ять сл. п. д-ра ДМИТРА КАПІТАНА.

Володимира Нагорняк — 100 дол., в пам'ять мужа сл. п. мґр. ОЛЕКСАНДРА НАГОРНЯКА.

Дарія Пісецька — 100 дол., замість квітів на могилу сестри бл. п.ІРИНИ з ПІСЕЦЬКИХ МАТУШЕВСЬКОЇ.

Степан Бук — 100 дол., в пам'ять рідних бл. п. о. ВОЛОДИМИРА, ОЛЕНИ і ВОЛОДИМИРА БУК.

Галина і д-р Йосип Тимочко — 100 дол., замість квітів на могилу св. п. АНТОНІНИ ДРАГОМАНОВОЇ.

Стефанія Пуцак — 100 дол., в пам'ять мужа бл. п. КЛИМА ПУЦАКА.

Євгенія Кохан — 100 дол., Р. і Н. Загайкевич, Олег Цюк, Ярослав Цюк — по 25 дол., Марія Комоноска, М. і Г. Ціхановські — по 10 дол., Сусіди — 14 дол., замість квітів на могилу бл. п. МИКОЛИ КОХАНА.

Христина Блаженко — 50 дол., замість квітів на могилу вуйка св. п. БОГДАНА ДМИТРАКА.

Роман і Стефа Цегельські — 50 дол., замість квітів на могилу тети бл. п. СТЕПАНІДИ ПРОКОПОВИЧ.

Марія Данилишин — 50 дол., в третю річницю смерти мужа бл. п. ПЕТРА ДАНИЛИШИНА.

Марта і д-р Остап Тарнавські — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. д-ра МИКОЛИ КУЗЬМОВИЧА.

Михайло Палій — 50 дол., замість квітів на могилу приятеля бл. п. інж. ІВАНА ЧИЖА.

Д-р Богдан Ґарбовський — 50 дол., замість квітів на могилу бл. п. д-ра МИКОЛИ КУЗЬМОВИЧА.

Володимир Батюк — 50 дол., в пам'ять дружини св. п. МАРІЇ БАТЮК.

Павло і Дженет Оначук — 50 дол., Іван і Люся Панчаки, Ярослав і Ольга Дужі — по 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. ІВАНА РОВЕНЧУКА.

Ярослав і Ольга Дужі — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. НАДІЇ АТАМАНЕЦЬ.

Д-р Юліян і Мирослава Павлишини — 50 дол., мґр. Оксана Бачинська — 15 дол., мґр. Юліян і Олена Бачинські — 10 дол., в пам'ять бл. п. КОСТЯ І БАЧИНСЬКОГО.

Мирон Маланюк — 50 дол., в пам'ять бл. п. ВАСИЛЯ, ПЕТРА І КСЕНІ МАЛАНЮК і бл. п. о. ВОЛОДИМИРА, ОЛЕНИ І ВОЛОДИМИРА БУК.

Д-р Євген і Неоніля Стецькові — 50 дол., замість квітів на могили бл. п. ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННОГО ВЛАДИКИ МИКОЛАЯ ДЕБРИНА і бл. п. АНТОНІНИ ДРАГОМАНОВОЇ.

Михайло Міськевич — 30 дол., в пам'ять бл. п. ПИЛИПА ВРУБЛЕВСЬКОГО.

П-во Паквет, Родина Луць — по 25 дол., в пам'ять св. п. д-ра МИКОЛИ КУЗЬМОВИЧА.

Мирослава Белей — 25 дол., в пам'ять мужа бл. п. д-ра ІВАНА БЕЛЕЯ.

Ярослав Гура — 25 дол., в пам'ять св. п. АННИ ЧЕРНЯВСЬКОЇ.

Члени „Української хати" в Сан Дієґо, Каліф. — 25 дол., замість квітів на могилу примірної співучасниці св. п. СТЕФАНІЇ ЛОПАТЯК.

Д-р Ігор і Анна Шалаута — 25 дол., замість квітів на могилу бл. п. СТЕФАНІЇ ЛОПАТЯК.

П-во Кенворсі — 25 дол., в пам'ять бл. п. ЯРОСЛАВА КОЛОДІЯ.

Д-р Іларій Домбчевський — 25 дол., в пам'ять св. п. ЯРОСЛАВА КОГОДІЯ.

Стефан і Софія Щуровські — 15 дол., замість квітів на могилу св. п. інж. БОГДАНА РАКА.

П-ні Вільям Рассель — 15 дол., П-во Росс, інж. Софія Гаєвська — по 10 дол., в пам'ять бл. п. СОФІЇ ГАЛУН-ТОРНТОН.

Л. М. Міґан — 10 дол., в пам'ять бл. п. д-ра МИКОЛИ КУЗЬМОВИЧА.

Дякуючи жертводавцям за пожертви, линемо до Господа з молитовним проханням, щоб дар[illegible] спокоєм і радістю.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Новий професіоналіст

Із закінченням кожного академічного року ряди української громади поповнюються новими професіоналістами, а число їх щороку зростає. Між новими професіоналістами є доктор Віктор Левченко. Він закінчив Висканський університет у Медісоні із научним званням доктора філософії, в ділянці фізичної хемії.



Д-р Віктор Левченко

Віктор Левченко народився в Америці, в містечку Морісвіллі, Пенсильванія, недалеко від Торонто. Його батьки, Павло та Олександра, виховали Віктора в українському оточенні, прищепила любов до нашої української церкви. Закінчив українську школу у Трентоні, а середню освіту у своїм містечку Морісвіллі. Після закінчення середньої школи поступив до університету Дрексел у Філядельфії, який успішно зазінчив із званням бакалявра технічних наук. По закінченні Дрексела продовжував високі студії в університеті у Висконсині, де отримав маґістерський й докторський диплом.

Бувши учнем середньої, а пізніше високої школи, Віктор був активним учасником й провідником на літніх таборах ОДУМ-у, приймав участь у житті української громади. Віктор належить до ОДУМ-у й має звання старшого виховника. Кілька років підряд був головою філії ОДУМ-у в Трентоні.

Віктор продовжуватиме подокторські студії у престижевому університеті Джанс Гапкинс у Балтиморі. Тут він провадитиме наукові досліди у хемії, на які отримав стипендію.

Ціла родина Левченків належить до Українського й Братського союзів.

Є.К.

ЦЬОГОРІЧНУ НЕБУВАЛУ велику повінь у Китаї, спричинену виливом ріки Янгце, вдалося урядові й населенню опанувати. Повінь осягнула свій вершок і, коли не буде нових злив, скоро почне падати. Двісті тисяч робітників, змобілізованих урядом і партією, військові відділи, міліція й добровольці спільними зусиллями зберегли головні греблі й захистили поля, на яких стоїть готове до жнив збіжжя. В провінції Сичуан, де були найбільші виливи ріки, повінь знищила понад 400,000 різних будов, десятки менших мостів, але вкінці робітники взяли її під контролю. Уряд і партія видали після цього успіху тріюмфальний комунікат, в якому сказано, що „робітники й вояки дали героїчний і важкий бій водній стихії і впродовж дня і ночі протиставилися великій небезпеці". Цьогорічна повінь прибрала була величезні розміри й були побоювання, що вона може спричинити сотні тисяч, а може й мільйони людських жертв, як це бувало перед тим у таких випадках.

Нова Управа Відділу УККА в Бостоні

У неділю, 7-го червня 1981 року, відбулися річні загальні збори місцевого Відділу Українського Конгресового Комітету Америки в Бостоні. Тому що голова Відділу інж. Конрад Гусак залишив Бостон, діючий голова, заступник і культурний референт зовнішніх зв'язків мгр Орест Щудлюк відкрив збори, привітав присутніх та члена Головної Екзекутиви секретаря інж. Івана Івашкова та попросив о. декана Петра Огірка провести молитву. Після молитви прочитано порядок нарад зборів та узгіднено правосильність зборів.

Одноголосно збори вибрали президію, до якої ввійшли: д-р Іван Дідюк—голова, та Марія Кайко—секретар. Протокол із минулорічних загальних зборів прочитала М.Кайко, його принято без змін, після чого приступлено до звітів уступаючої Управи Відділу. Пересланий писемний звіт голови прочитав заступник голови мгр О.Щудлюк, а потім він здав свій звіт, як діючий голова до кінця каденції, а найбільше зупинився на звіті референта зовнішніх зв'язків. Тут треба підкреслити, що це був один із найбільших звітів про зроблену велику працю для Відділу.

Передаючи писемний звіт референт коротко підкреслив його підготову до Свята 350-річчя існування Бостону; відбуто свято Поневолених Націй; багато листів написано до державних провідників ЗСА в обороні української справи.

Мгр О.Шудлюк є також членом Головної Екзекути, тому часто мусив їздити на їхні засідання. Наш малий Відділ УККА у Бостоні гордий, що має такого енерґічного референта зовнішніх зв'язків, котрий так багато робить не тільки для Відділу, але для української справи взагалі.

Далі слідкували звіти: кореспонденційного секретаря, протоколового секретаря, скарбника (котрий виготовив писемний докладний звіт), який також багато праці вклав до Відділу. Відділ може похвалитися відповідною сумою національного датку, висланою до Централі. Після звіту культурно-освітнього, організаційного і пресового референтів, товариського суду та збірщиків Українського Національного Фонду, Контрольна Комісія дала похвальний звіт уступаючої Управи та поставила внесок на уділення абсолюторій з великою подякою за їхню таку велику працю для добра української справи.

Перед приступленням до вибору нової управи Відділу, предсідник зборів д-р Іван Дідюк ще раз представив члена Головної Управи УККА секретаря інж. Івана Івашкова і попросив його до слова. І.Івашків коротко з'ясував працю Централі УККА, котру виконано після минулих зборів. Всі запити відносно XIII Конгресу Українців Америки відложено по виборах Управи Відділу до точки 11: вільні внески і побажання, на що присутні одноголосно погодилися.

Номінаційна комісія обрала нову Управу в складі: мгр Орест Щудлюк—голова; Микола Сухий—заступник голови; референт зовнішніх зв'язків—мгр Орест Щудлюк; заступник референта зовнішніх зв'язків—адвокат Богдан Зозуля; секретар протокольний—Марія Кайко; секретар кореспонденційний-Михайло Франківський; скарбник—Сергій Кайко; культурно-освітній референт—Володимир Федорів; організаційні референти—Дмитро Мельник, Іван Банадиґа та Григорій Гриценко; Товариський суд Іван Банадиґа, Володимир Тутка та Михайло Кміть; Контрольна комісія—Володимир Гетманський, Дмитро Галонжка та Михайло Лозинський; вільни члени—Михайло Волощук, Григорій Макух та Стефан Сологуб.

До почесних членів запрошено о. декана Петра Огірка та о. протоєрея Миколу Невмержицького. Предсідник зборів д-р Іван Дідюк запитав, чи є друга листа кандидатів, а тому що другої листи кандидатів не було, піддав першу листу до голосування. Одноголосно вибрано вищезгадану нову Управу Відділу УККА в Бостоні.

В 11-ій точці—внески, запитання і побажання—члени ставили запитання членові Екзекутиви відносно конфлікту, який заіснував на XIII Конґресі Українців Америки в Філядельфії, на котрі він відповідав дуже мудро і переконливо.

Успіхів новій Управі бажали представники Української Братської Федеральної Кредитової Кооперативи в Бостоні, Українського Лікарського Товариства, Відділ Ню Інґленд; ФКУ при Гарвардському Університеті, Спілки Української Молоді СУМ-А в Бостоні, Відділу Провидіння; Відділу; Відділів Українського Народного Союзу; Народної Помочі, Відділ Бостон; парафії церкви Христа Царя в Бостоні та представник Централі УККА.

Потім забрав голос новообраний голова мґр Орест Щудлюк, який подякував присутнім за довір'я до нього та просив, щоб ще більше зміцнити працю на користь нашого Відділу. Він сказав, що перед нами стоїть багато завдань, а виконати їх і побороти всі трудноші ми зможемо зробити всі разом. Голова закликав до жертвенної збірки на СКВУ, котра буде переводиться у Бостоні, та до відзначення Поневолених Нації.

На закінчення зборів предсідник д-р Іван Дідюк подякував присутнім за їхню численну участь у зборах, членові Екзекутиви, секретареві інж. І.Івашкові і закликав присутніх, щоб передати тим, які не були на зборах, щоб включилися в працю Відділу.

Д-р Іван Дідюк попросив о. Петра Огірка провести молитву подяки за переведені збори, як рівнож за померших членів Відділу, котрі минулого року відійшли від нас у вічність.

По закінченні зборів наші членкині частували смачною перекускою, за котрою продовжувалася товариська дискусія до пізнього вечора.

Д-р Іван Дідюк

У КОНҐРЕСІ тепер ведуться дебати про права дітей з метою визначити дефініцію цих „прав" по відношенні до держави, стейту, родини і до системи судівництва для неповнолітніх. Поміж питаннями про ці права людини є: як рано в житті дитині належаться „людські права", і також — в час, коли батьки стурбовані занадто раннім переходом дітей до „дорослости", — як рано в житті діти повинні дістати ті самі права, що і дорослі. Законодавці в Конґресі зацікавлені цими „правами" особливо тому, що Адміністрація президента Реґена пропонує зрізання „молодечого бюджету", отже видатків на дітей і їхніх батьків, приблизно на 7,5 більйона долярів, та подібне. Наслідки цих конґресових дебат зачеплять долю 61,7 мільйонів дітей і підлітків у Америці до 18-го року життя.

Загальні збори УАТ у Ст. Пітерсбурзі

У травні відбулися п'яті зчерги загальні збори Українсько-Американського Товариства в Ст. Пітерсбурзі у залі місцевої української католицької церкви Св. Богоявленія Господнього при 434 90 авеню північ.

Збори відкрив голова інж. Богдан Бемко, потім кожний по-своєму помолився, бо до товариства належать люди різних віровизнань. Відтак голова прочитав порядок нарад, який принято з малою поправкою. На зборах було присутніх понад 60 членів, а товариство має біля ста членів.

Для переведення зборів вибрано президію у складі—Іван Когут—голова, Осипа Михайленко—секретарка. Секретарка минулорічних загальних зборів О.Михайленко прочитала протокол, що його принято з малими поправками.

Звітування почав голова інж. Богдан Бемко про працю за минулий рік. У звітньому році було зроблено багато праці в нашому терені та поза ним. УАТ влаштувало академію Першого листопада, новорічну забаву, Свято Державности, Шевченківську академію, Свято Героїв та виступи хору „Україна", який він сам проводить без винагороди. Він підкреслив один виступ на стейтовому фестивалі, де дістав признання від стейту Флорида; другий виступ—це інтернаціональний фестиваль, участь у якому бере наше товариство рік-річно в місті нашого замешкання.

Українське Товариство цього року дістало друге місце за свої станки, де продавалося керамику, вишивки і т.п., що дало Товариству частину фінансів, що потрібні на всякі видатки. З жалем мушу ствердити, що цього року не було підписання проклямації у посадника нашого міста.

Другим звітовцем був секретар Юліян Іваськевич, який у короткому звіті звернув увагу на те, що наше Товариство є членом УККА, і мало свого делеґата на XIII конвенції в Філядельфії. Про фінансовий стан звітував Микола Хлиста. Зі стану каси за минулий рік можна було побачити, що була добра господарка.

За Контрольну комісію звітував голова Володимир Мазуркевич. Після звітів розгорнулась довша дискусія, у якій взяли участь—Задойний, Копинець, Бемко, Іваськевич, Михайленко, Білоус й інші.

Вдячно й з признанням висловлювалися про голову, а особисто про диригента інж. Бемка, який так багато праці вкладає в нашу громаду. Після замкнення дискусії над звітами голова Контрольної комісії В.Мазуркевич дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі, що й було одноголосно одобрено.

На пропозицію голови Номінаційної комісії М. Хлисти загальні збори вибрали до управи УАТ на 1981-82 рік таких осіб: Дмитро Сулима—голова; Михайло Копинець—містоголова; Богдан Головід—секретар української мови; Анна Дячик—секретар англійської мови; Євгенія Козар, Василь Чепак і Микола Задойний—члени управи; Роман Цегельський, Едвар Ліщина, Анна Білоус—контрольна комісія; Мирон Сеник, Юліян Іваськевич, Ольга Фрітт—делеґати до СПІП-ПС. Відвідувачі хворих—Марія Сулима, Катруся Іваськевич.

Новообраний голова Д. Сулима подякував за довір'я та закликав усіх до співпраці в нашій громаді, рівнож звернув увагу, що в нашому Товаристві є місце для всіх охочих працювати; тому що ми і надалі є амбасадорами на вільній землі Вашінгтона, ми повинні доложити усіх зусиль, щоб праця наша увінчалась успіхом на добро нашого народу. Він подав пропозицію, щоб Товариство призначило одну тисячу долярів на будову нової залі української католицької церкви, яка щойно в закінченю. Рішенням зборів було передано голові будівельного комітету Іванові Когутові одну тисячу долярів.

Відспіванням „Боже Великий" закінчено збори.

Юліян Іваськевич